

Nod

Codi ymwybyddiaeth pobl ifanc o'r iaith Gymraeg.

Amcan y Gweithgaredd

Erbyn diwedd y gweithgaredd bydd y bobl ifanc yn gwybod rhagor am y digwyddiadau pwysig yn hanes yr iaith Gymraeg, a'u heffaith ar ganran siaradwyr y Gymraeg.

Niferoedd

Hyd at 8 o bobl ifanc

Adnoddau

Darn hir o linyr

32 peg dillad / glip papur

8 x **Cerdyn Dyddiad Digwyddiad**

8 x **Cerdyn Digwyddiad**

8 x **Cerdyn Dyddiad Cyfrifiad**

8 x **Cerdyn Canran Cyfrifiad**

Cyfarwyddiadau

1. Gosodwch y llinyn fel lein ddillad ar draws y stafell.
2. Dosbarthwch y **Cardiau Dyddiad Digwyddiad** i'r grŵp a gofyn iddynt eu gosod ar y lein ddillad mewn trefn amser, yn defnyddio'r pegiau dillad. Dylid gadael tua troedfedd o le rhwng pob cerdyn.
3. Dosbarthwch y **Cardiau Digwyddiad** i'r grŵp a gofyn iddynt geisio eu gosod ar y lein ddillad wrth ochr y cardiau dyddiad cywir. I'w helpu, mae lliwiau'r print yr un fath ar y cardiau sy'n cyfateb.
4. Dosbarthwch y **Cardiau Dyddiad Cyfrifiad** i'r grŵp a gofyn iddynt eu gosod ar y lein ddillad mewn trefn amser.
5. Dosbarthwch y **Cardiau Canran Cyfrifiad** i'r grŵp a gofyn iddynt geisio eu gosod ar y lein ddillad wrth ochr y cardiau dyddiad cywir. I'w helpu, mae lliwiau'r print yr un fath ar y cardiau sy'n cyfateb.

Effaith Ar y Gymraeg

Mae effaith nifer o'r digwyddiadau ar y cardiau: diwedd cyfnod tywysogion Cymru, y Deddfau Uno, adroddiad 'Brad y Llyfrau Gleision', y defnydd o'r Welsh Not (a sawl peth arall sydd heb eu cynnwys yn y gweithgaredd) wedi cael effaith wael ar yr iaith Gymraeg. Mae modd gweld effaith llawer o'r digwyddiadau yma yn cael ei adlewyrchu yn sut aeth canran siaradwyr Cymraeg yng Nghymru mor isel ag 18.5% ar un adeg.

Fodd bynnag, mae digwyddiadau eraill, fel darlith 'Tynged yr Iaith' gan Saunders Lewis, sefydlu Cymdeithas yr Iaith Gymraeg, Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 wedi helpu i droi'r sefyllfa, ac ar ôl gweld canran nifer siaradwyr Cymraeg yng Nghymru yn gostwng, yn 2011 am y tro cyntaf erioed gwelwyd cynydd bach yng nghanran y siaradwyr Cymraeg.

Llenwi'r Adroddiad Ar Sesiwn

Yn y blwch 'Meysydd Cwricwlwm' nodwch "Iaith" wrth ymyl 'Arall / Other'

BWRDD YR IAITH
GYMRAEG • WELSH
LANGUAGE BOARD

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

The Time Line

Instructions

Aim

Raise young people's awareness of the Welsh Language.

Objective of the Activity

By the end of the activity the young people will know about the important events in the history of the Welsh language, and their effect on the percentage of Welsh speakers.

Numbers

Up to 8 young people

Resources

A long piece of string

32 clothes pegs / paper clips

8 x **Cerdyn Dyddiad Digwyddiad**

8 x **Cerdyn Digwyddiad**

8 x **Cerdyn Dyddiad Cyfrifiad**

8 x **Cerdyn Canran Cyfrifiad**

Instructions

1. Place the piece of string across the room like a clothes line.
2. Share the **Cardiau Dyddiad Digwyddiad** amongst the group and ask them to place them in order on the clothes line, using the clothes pegs. Cards should be placed about a foot apart.
3. Share the **Cardiau Digwyddiad** amongst the group and ask them to place them next to the relevant event date card. To help them, the print is the same colour on the cards that match.
4. Share the **Cardiau Dyddiad Cyfrifiad** amongst the group and ask them to place them in order on the clothes line.
5. Share the **Cardiau Canran Cyfrifiad** amongst the group and ask them to place them next to the relevant census date card. To help them, the print is the same colour on the cards that match.

Effect on the Welsh Language

The events on the cards: the fall of the Welsh princes, the Acts of Union, the 'Brad y Llyfrau Gleision' report, the use of the Welsh Not, and other events not included in the activity, had a negative effect on the Welsh language. The culminative effect of these events can be seen reflected in how the percentage of Welsh speakers in Wales went as low as 18.5 % at one time.

However, other events, such as the 'Tynged yr Iaith' lecture by Saunders Lewis, establishing 'Cymdeithas yr Iaith Gymraeg' the Welsh Language Act 1993, and the Welsh Language Measure (Wales) 2011 have helped to turn the situation around, and after seeing the percentage of Welsh speakers decreasing, in 2001, for the first time since records began, a small increase was seen in the percentage of Welsh speakers.

Filling Out the 'Report on Club Session'

In the 'Curriculum Area' box, write "Welsh Language" by 'Arall / Other'

BWRDD YR IAITH
GYMRAEG • WELSH
LANGUAGE BOARD

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government